

PlanDag 2020 – Nieuwe Zekerheid

Rapport van de Jury voor de PlanDag-prijs 2020

De PlanDag-prijs 2020 wordt mede mogelijk gemaakt door Antea Group.

De PlanDag 2020 vindt plaats op 08 oktober 2020, online, met als gaststad Den Haag, en handelt over het thema “Nieuwe Zekerheid”. Ruimtelijke professionals uit Nederland, Vlaanderen en Brussel krijgen er een forum om in discussie te gaan over het spanningsveld in de ruimtelijke planning tussen het erkennen van onzekerheid en het beantwoorden van de vraag om zekerheid uit de samenleving.

Deelnemers werden via een open call voor bijdragen (papers, opinies en praktijkbesprekingen) uitgenodigd om voor 4 februari een abstract in te dienen. Wegen Corona-maatregelen werd de Plandag – in eerste instantie gepland op 28 mei 2020 – uitgesteld, en zodoende werd de call voor bijdragen opnieuw uitgezet: voor 1 juli een abstract om vervolgens uiterlijk 31 augustus de volledige bijdrage te leveren. Auteurs van papers konden aangeven te willen meedingen naar de PlanDag-prijs 2020. Het bestuur van de PlanDag heeft uiteindelijk 22 papers ontvangen die een gooi deden naar de PlanDag-prijs 2020.

De papers werden beoordeeld door een jury bestaande uit:

- Nele Aernouts (Vrije Universiteit Brussel)
- Hilke Batist (Wissing Ruimtelijke Denkers)
- Marten Dugernier (Antea Group – Be)
- Annemarie Hatzmann (Antea Group – NL, BNSP)
- Marlies Meijer (Universiteit Utrecht)
- Wiet Van Daele (Stad Leuven)

Beitske Boonstra trad namens het PlanDag-bestuur op als secretaris van de jury.

De jurering is verlopen in drie rondes. In de eerste ronde heeft elk jurylid acht papers gelezen. Iedere paper werd onafhankelijk door twee juryleden beoordeeld. Elk jurylid nomineerde de naar zijn/haar mening twee beste papers voor de tweede ronde. De jury waardeerde de diversiteit aan onderwerpen in de papers, waarmee alle betrokken auteurs een mooie bijdrage leveren aan het ruimtedebat.

Het samenvoegen van de individuele beoordelingen van de eerste ronde beoordelingen leverde een selectie van 9 papers op.

Dit waren (alfabetisch):

- *“U kan voor mij de was doen, maar geef mij geen vergunning omdat ik u dat lief gevraagd heb”* door Tristan Claus;
- *“Woningmarktarena’s – Hoe, met wie en waar in overleg treden om ruimtelijke doelen te realiseren?”* door Isabelle Loris;
- *“Omgevingsbeleid als vaccin tegen onzekerheid”* door Geert Mertens, Shana Debrock en René van der Lecq;
- *“Nieuwe zekerheden voor post-Corona-herstelbeleid: Green Deal of No Deal?”* door Siebe Puynen en Klaas Nijs;
- *“Ruimtelijke sport- en recreatiekeuzes in lokale omgevingsvisies – Aandacht voor een sportieve, lokale leefomgeving”* door Vidar Stevens, Remco Hoekman en Rick Prins;
- *“Het blootleggen van de wortels van onzekerheid”* van Johannus van Hoof;
- *“Verbeter de wereld, begin bij je mobiscorpe? Collectieve versus individuele verantwoordelijkheid in de ruimtelijke planning”* door Eva Van Eenoo;

- *“Verbindend besturen – Nieuwe inzichten voor de procesvoering bij complexe omgevingsprojecten”* door Geoffrey Vanderstraeten en Michiel Van Damme;
- *“De verrassende zekerheid van ruimtelijke voorwaarden voor bedrijven: een aanzet van een ondersteunende beleidstool”* door Jan Zaman, Inge Penninx en Sophie De Mulder;

Deze selectie was te groot om vervolgens door *alle* individuele juryleden beoordeeld te worden. Daarom werd een extra, tweede ronde ingevoerd. In deze tweede ronde werden de geselecteerde papers opnieuw door 3 juryleden beoordeeld. Uiteindelijk is dus ieder van deze papers door 5 onafhankelijke juryleden gelezen. Deze tweede extra ronde leverde wel een duidelijk beeld op: 3 papers sprongen er voor de juryleden nadrukkelijk uit.

Het paper van Isabelle Loris (*“Woningmarktarena’s – Hoe, met wie en waar in overleg treden om ruimtelijke doelen te realiseren?”*) viel op door de totaal andere invalshoek van het planologische woningvraagstuk. Het verhaal was goed, met een goede opbouw en duidelijke conclusies, en toont aan dat de focus op plannen niet altijd de beste is, maar dat het ook gaat om uitvoerbaarheid. De jury benadrukt echter dat vervolgonderzoek nodig zou zijn om te zien of deze andere aanpak van woningmarktarena’s ook echt zal werken in de praktijk.

Het paper van Tristan Claus (*“U kan voor mij de was doen, maar geef mij geen vergunning omdat ik u dat lief gevraagd heb”*) viel op door de ongebruikelijke stijl en invalshoek en de schertsende toon over de rol van lokale politici in participatieprocessen, welke vaak slechts populistische doelen dienen. Door de jury werd dit paper als een typisch Plandag paper gezien: toegankelijk, herkenbaar, vlot geschreven en tegelijkertijd scherp en duidelijk, en precies de vinger op de pijnlijke plek leggende, door te tonen hoe een voor iedereen herkenbare situatie vaak systemisch van aard is. De paper verhaalt van een Vlaamse situatie, maar ook vanuit de Nederlandse juryleden was het zeer herkenbaar: ook Nederland kent lokale wethouders met dubbele petten in participatieprocessen. De paper maakt zelf deze reflectie niet, en geeft ook nog geen perspectief op hoe het anders kan, maar is vlot geschreven en goed onderbouwd, en zet de lezer aan het denken.

De paper van Eva Van Eenoo (*“Verbeter de wereld, begin bij je mobiscore? Collectieve versus individuele verantwoordelijkheid in de ruimtelijke planning”*) viel op door de sterke analytische benadering, wetenschappelijke onderbouwing en kritiek op de inzet van nudging als planningsinstrument. Het essay over de Mobiscore toont aan dat het nut van een instrument niet altijd duidelijk is, en dat er een groot verschil kan zijn tussen hoe een instrument bedoeld is, en hoe het uiteindelijk uitwerkt in de praktijk. Dit is ook herkenbaar in Nederland, maar toch had het paper iets minder relevantie voor de Nederlandse praktijk, die meer sturend en minder nudging is. Hoewel niet altijd even vlot leesbaar, vond de jury het een prikkelend essay, dat ook aan het denken zet.

Deze twee laatste papers scoorden het hoogst en werden door de overige juryleden (welke de papers nog niet gelezen hadden) beoordeeld. De derde juryronde was een online overleg, waar de hoogst scorende papers – die van Tristan Claus en Eva Van Eenoo – besproken zijn. Beide papers scoren zeer hoog op originaliteit en toegankelijkheid. De paper van Eva scoort echter aanzienlijk beter op toepasbaarheid – iets wat in het paper van Tristan enigszins ontbreekt. De paper van Tristan daarentegen scoort hoger op de herkenbaarheid in zowel Nederland als Vlaanderen – hoewel de

auteur deze reflectie helaas nog iets laat liggen. De originaliteit van de invalshoek en schrijfstijl moet echter benoemd worden.

Uiteindelijk heeft de Plandag jury 2020 daarom gekozen voor een gedeelde eerste plek... De Plandag winnaars van 2020 zijn:

Tristan Claus met *“U kan voor mij de was doen, maar geef mij geen vergunning omdat ik u dat lief gevraagd heb”* en Eva Van Eenoo met *“Verbeter de wereld, begin bij je mobiscore? Collectieve versus individuele verantwoordelijkheid in de ruimtelijke planning”*.

Het prijzengeld wordt evenredig over de auteurs verdeeld.

Van harte gefeliciteerd!

Beitske Boonstra, namens de Plandagrijs jury 2020